

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (135)

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΩΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Α ΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Σει. 1969 / 15-6-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόσπολης). Άγιοι Θεόδωροι
(παλαιότερον όνομα: Μηδόσια), Επαρχίας Αγρινίου,
Νομοῦ Αργολίδος.

2. Ὄνοματεπώγυμον τρού ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος
Χαρρός Φωτιές ἐπάγγελμα διδάσκαλος.

Ταχυδρομική διεύθυνσις Άγιοι Θεόδωροι - Δεχαίνια
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον Σενά (1) ..

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :
α) όνομα καὶ ἐπώνυμον Χαρρός Φωτιές.

τῆλικία 29 ... γραμματικαὶ γνώσεις Άργος Αιγαίου,

Πατρίς Αιγαίου πότος καταγωγῆς Ζαγίαρχοι
Οργανογίας Αργολίδος.

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκὴν ποιμνίων ; Αργολίδος Αργοστολίδος Αργοστολίδος/
Αργοστολίδος Αργοστολίδος Αργοστολίδος

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; Επικράτεια Αργοστολίδος Αργοστολίδος

2) Εἰς ποίους ἀνήκον ως ἴδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικούς β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ελληνας ἢ ξένους, ως
π.χ. Τούρκους") γ) εἰς Κοινότητας δ) εἰς μονάς κλπ.
..... Εις Αργολίδος Αργοστολίδος Αργοστολίδος

3) Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετά τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετά τὸν θάνατόν
του ; Αργολίδος τεκνών Αργολίδος τεκνών Αργολίδος τεκνών/
Αργολίδος τεκνών Αργολίδος τεκνών Αργολίδος τεκνών

- β'. 1) Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἔμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Θ. Καθρέου. Μ. Ο. Ι. Α. Ζ. Ζ. Ζ. Ζ.

Α. οὐνίσαι... συγχρόνως... εἰς τὴν γεωργίαν καὶ την κτηνοτροφίαν

- 2) Οι τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Ν. αλ.

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποίοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκλητον τὴν οἰκογένειάν των ;

.....

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) Ηφίας ἦτο ἢ κοινωνική των θέσις ;

.....

- 3) Ποία ἦτο ἢ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα);

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται : ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποιῶν προήρχοντο οὗτοι : ἡσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναικες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἔλαμβανον· ἡμερομήσιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

.....

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ύπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποιῶν ἐπήγαιναν δι^β ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

.....

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), πραματευτάδες (ἔμπτοροι) κλπ. ;

.....

δ'. 1) Πῶς ἔλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκήν κόπρον
(βοῶν, αἴγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλα-
μιᾶς μετά τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἥ μὲν κάλυψιν (παρά-
χωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . .

τα. χωράφια... ἐπιγράψαντο... με. Γανίκι
πα. γρ. σον..... πα. με. επι. καύσιν... σεν.
καραράφιας... ο. γαν., αγ. θε. καραδιέτα. . .
δ. κατ. α. Αγ. η. σ. Φ. οι. τα. γινα. Α. ογ. ε. Θ. οχ. ή.

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας; . . .

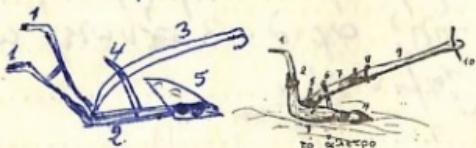
ε'. 'Απὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; . . .

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποια κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Πρῶτος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἡ ἀπὸ ποῦ ἔγινετο ἡ προμή-
θεία αὐτοῦ; . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Μονογράφον της εργασίας τα νεαρά.

Παραβέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄροτρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρῳ παρατιθέμένου. . .

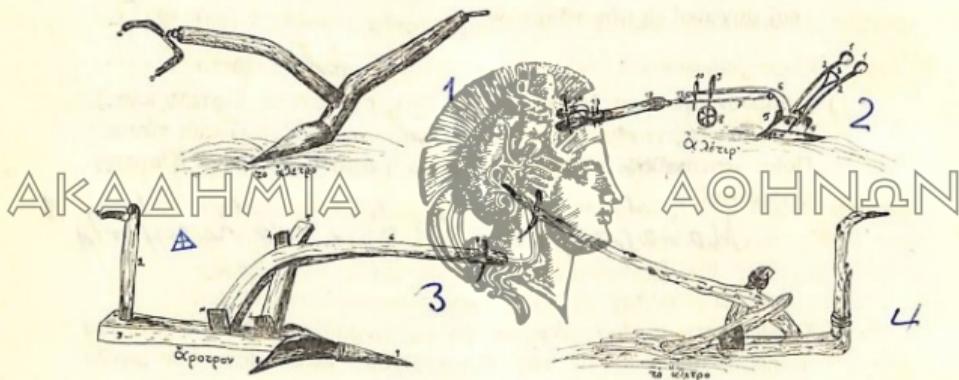
1. Ξερούγι. 4. Σηδήγ. 7. 10.
2. Αγετροφόρος. 5. Σ.ν. 1. 8.
3. Σταθαρ. 6. 9.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) . . .

3) Μηχανὴ θερισμοῦ . . .

- 4) Μηχανή δεσμάτως τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ
- στ'. 1) Τὸ ἔυλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
παλαιόν ἔυλινου ἄροτρου
-
.....
.....
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ἔυλινου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον
σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
νιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ιχνογραφήσατε τὸ ἔυλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραβέσσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
ἄριθμοὺς ἐν χρήσει δύνοματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
ἔξαρτημάτων αὐτοῦ.

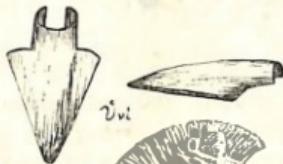
1. ἔργον τοι γοινίται αἴροντον, οἵοιν
2. τε, τα...νη, αριδ: 3. φυντερώ....
3. γινεται. / φερινον 13.
4. 9. 14.
5. 10. 15.

(1) Εάν εἶναι δυνατόν ἀποστέλλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Έάν ύπαρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὄντε. Τὸ ὄντε τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἥτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; Βηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὄντε (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἔάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἑκάστου.

Noi

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπεθῆς τοῦ ἀρότρου;

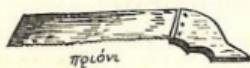
ΑΚΑΔΗΜΙΑ Χειρογραφού ΑΘΗΝΩΝ

- 6) Ήτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξυλου τη σιδηρου,

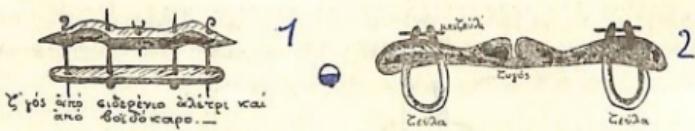
Τέτε Σιδηρού

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάτι κλπ.)

ρινή ἡ ξυλοφάτι (ἀρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποῖα ζῷα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ. ἵππος, ἥμιόνος, ὄνος
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὅργωμα δύο
ζῷα ἢ ἐν ;
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἥτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν), καὶ δύναμάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιεύ-
λια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *Τετραγωνικός Φ.Ε. του 2ου Ρυθμού* **ΑΓΗΝΩΝ**

- 10) Σχεδιάσατε ιδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὅργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν).
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;
- Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε καὶ σχεδίασσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευὴν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

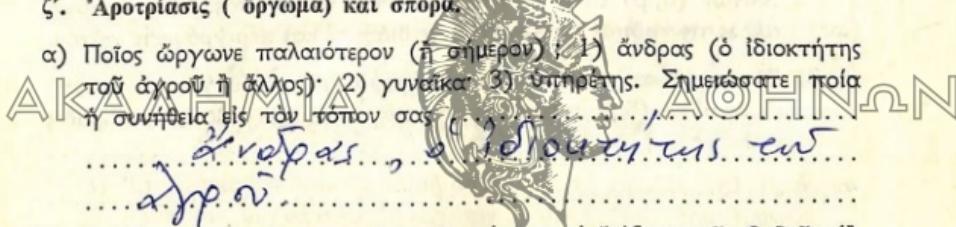
.....

.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὅργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ιδιοκτήτης τοῦ ἀροτροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία η συντίθεται εἰς τὸν τοπικὸν σας

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἴ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

.....

.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὅργωμα μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

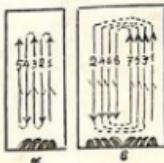
.....

.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς έγίνετο παλαιότερον (έπισης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εύθεταν γραμμήν, ώς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);
-

η ὄργωνεται περιφερειακῶς ώς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

.....

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν δργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος δργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα του ἀγροῦ ἔγινετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπόρες ἢ σποριές, ντάμιες, σισιστες, μεσθράδες κ.λ.π.) ;
-

Πῶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ;

Μὲ αὐλακιάν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπτάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;
-

- 7) Ποῖοι τρόποι ἡ εῖδη δργωματος (ἄροτριάσεως) ἥσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

Καθέτως

Εις ποία δργώματα (σποράς), γίνεται χρήσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. εἰς... ταξ... σποράς.....

..... γν. χανδᾶν.....

γ) Ἀροτριάσεις (όργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα δργώματα ἐγίνοντο (ἢ
γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικήν περίοδον. Πῶς λέ-
γονται (όνοματολογία) τὰ δργώματα αὐτά π.χ. καλλουργιά,
διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

..... θνο.....

..... Ενα με τις οργάνες μρα-
..... Χεί και ενα αργά προκατά-
..... την σησχι της σπορᾶς.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε δύμοιως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Ενα την ανθογενειαν ΑΘΗΝΩΝ
στα λευκα εγχι της σπορᾶς

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ασπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σπαρί ἢ ἄλλο δημητριακόν....

..... η ετοι.....

- 4) Πόσα δργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποίαν ἐποχήν;

- 5) Ποία ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

..... τορβας.....

- β) Μὲ ποία γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ
τὴν ἀροτρίασιν (όργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

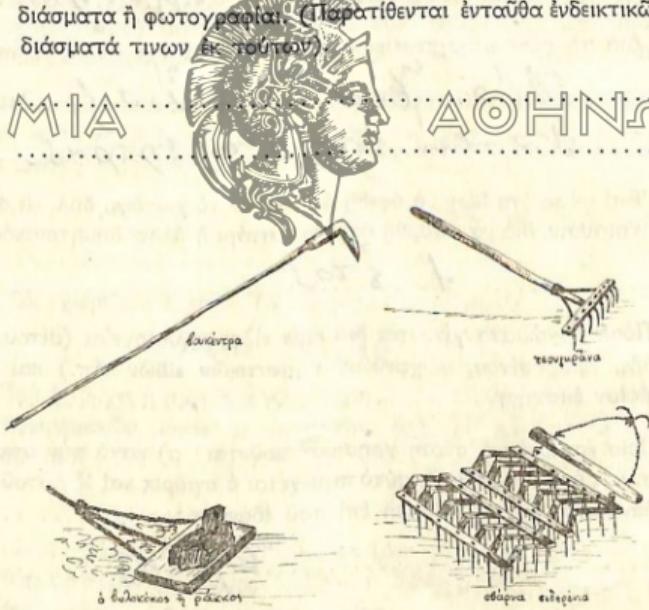
μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆναι εἰς τὸ ἕν, ἄκρου τοῦ βουκέντρου ἡ μὲ ἄλλον τρόπον; . . . Μεγάλη

7 or 8 days, the first 9 or 10 days
the 2nd & 3rd. 10 days, the 4th & 5th.
10 days, the 6th & 7th, 10 days, the 8th &
9th, 10 days, the 10th & 11th, 10 days,
the 12th & 13th, 10 days, the 14th & 15th.

2) Γίνεται μετά τό δργωμα, ισοπεδώσις του χωραφιού (σβάρνισμα, διβόλισμα); γ. 1. v. ε. π. α. λ.

3) 'Η σκαφή μερῶν του ἄγρου πού δὲν έχουν ὅργωθη (μὲν σκαλίδα, τσαπτί κ. ἄ.) ; Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ως ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἡ φωτογραφία . (Πάρατιθενται ἐνταῦθα ἔνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων εκ τούτων)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

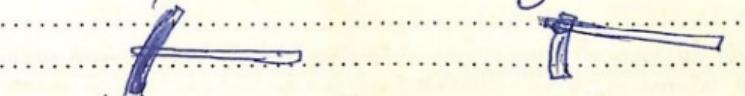

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ή τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ή τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

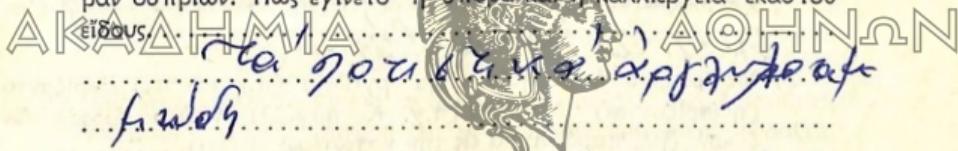
..... καθέκ's οξεινός

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὅργωμα
καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοί οὗτοι ώς καὶ αἱ ἔργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

..... αὐτοῖς σεμνή, ὑπογενής τον,
τοι τακτα τον παντού γεγονότον...

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο οἱ σπόραι καὶ η καλλιέργεια ἐκάστου
εἴδους.

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφάς τῶν
ζῷων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

..... τοι μη κατά τοι τριπάσιο?
..... αγράν καταεργεσίαν

9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐρυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγγιές)
καὶ ἄλλως.

..... Σερντεντό εἰς αυλάκια

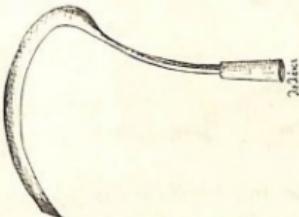
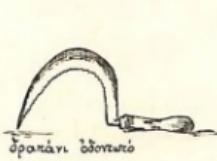
..... ΚΙΦ

B. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

a. Εργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλτ.),
με' σοι δρεπανι.

'Εὰν ήσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε' ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἔργα σας τι νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΕΙΡΗΝΗ ΣΩΤΗΡΙΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΡΕ
ΔΑΧΙΩ ΔΥΡΙΣ ΕΛΛΑΣ ΠΟΒΛΙΑ ΛΕΞΙΑ
ΕΠΟΥ ΣΥΡΙΖΑ ΑΘΗΝΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποια ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τα χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) 'Η λεπτής (δηλ. ή κόψη) τού δρεπανιού ή άλλου θεριστικού έργα-
λείου ήτο δύμαλή ή δόδυντωσή; (Σχεδιάστε αὐτήν).

- 4) Πώς ήτο κατεσκευασμένη ή χειρολαβή του; (σχεδιάστε ή φωτογραφήστε αύτήν). 'Ο σιδηρούς σκέλετός πώς έλεγετο;

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αύτά τά θεριστικά έργαλεϊα (π.χ. τά δρεπάνια κ.ά.)
-
- 6) "Ήτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ δσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζῷων (τῆς ρόβης κλπ.)
-

β.' Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὑψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτέρῳ μέσον ὁ σῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. *Θερίζονται τοι, σημειώσαντες την μητριακή γεύσην.*

2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν τῶν ἐλέγοντο (ἢ πρός λεγονται).

3) Ποὺ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστάς ἀλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;

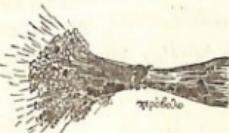
.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ δόμοι; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εύρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς),

Τοη στεγνήται αὐτα δικασιον.

.....

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζὶ δράγματα ; Πολλοῖχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλίες

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; 'Υπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπό ἄλλον τόπουν καὶ προῖον ;

Ἐργάζονται σαν ἀνδρες γυναικες
γυναικες εν τοις ηρισταίς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΛΑΟΓΛΗΝ
2) Πῶς ἡμείθοντο οὗτοι μὲν ἡμερομίσθιον (μεροκάμπτο) ἢ κατ'
αποκοπὴν (ξεκοπήσ). Ποιεῖ τοῦτο ἡ αμοιβὴ εἰς χρήματα ἢ εἰδος ; Τό^{τε} ἡμερομίσθιον τοῦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ^{τελείας} φαγητοῦ ; (Παραδέσσατε μὲν τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας διοικητολογίαν).

Ημειν τοις μετανηστεύοντας
εἰς ορηγήα μετά φαγητού των

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ίδιᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; 'Επίσης κατὸ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωντο
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πουνῇ ἢ μέση των) ;

? Οχι.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ᾧ πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός;

०२१

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά.

.....Городище.....Городище.....Городище
.....Городище.....Городище.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἥψαλτον, τὴν ὅποιαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς στόμα ὑπορχία σχετικὸν τὴν ἄλλο την
ἔθισμον.

Aluvium... sas. f. v., jura v.,
Tov. reperior. Ap. os., dep. 16. h. ov
Dep. ov. p. sp. 1. K. ov. Crax v. 2. dep.
ov. ov. near. Crax d. v. f. a. f. ov. < ta
y. sv. v. 2. Tov. Voi. K. O. K. v. p. y. > 2.

δ.' Τὸ δέσμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

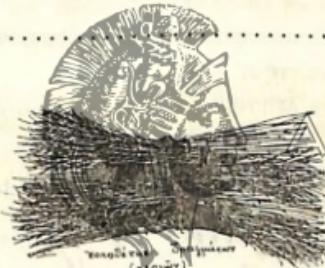
- 1) Πότε έγινετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἐσπέρας ή μήπως ἔπειτε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;

Stremon pectorum

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεμάτιῶν μήπως ἔχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ταχινός... στάχυς... γέδειν... εἰς... αὐλαρά
ανεργονθάνειν ταχινός... διεριζεῖσθαι
το... δέσιμο... εἰς... εἴσοδο (γένεσις)
με... «δέσιμο... αγροτογένεσις» δέσιμο, δρεγμένο
νο... σιταρί... γερμανίσιο... γέρανος... χαρκίνος
τα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ίδιαν θέσιν ἢ συνεκντρώνοντο εἰς ὡρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;.....

Ταί... δέσμαντα... ἀγ.ηλιό... εἰς... την.
δέσιμον... οἴγον... γεδένοντο.

ε.' Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἥρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπο σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμας φύτῆς.....

.....τὸν... μήνα την Ιαναῖν... ον
.....Αγρίνιον.....

- 2) Πῶς έγίνετο (ή γίνεται) ή ἔξαγωγὴ (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπό τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον η μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν η φωτογραφίαν.

.....Με! εκπλήρων.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) Εσυνθίζετο παλαιότερον η διατροφὴ τῶν ζῴων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξήρα χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Εάν ναί, περιγράψατε πῶς έγίνετο η καλλιέργειά του, ἔπειτα η κοπή, η ξήρανσις καὶ η φύλαξις αὐτοῦ.

? Οχι.

- 2) Πότε ἔθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα η φωτογραφίας)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἔχρησιμο-ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

.....

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- a. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ὅλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. . ,

Μετεφέροντο εἰς τό ἄλωνι.

.....

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὃντου τοποθετούνται τὰ πρὸς ἀλωνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθετημένη εἰς σφράγι “Υπάρχει” καθωρισμένος ἐπόπτος τοποθετησεώς ;

ΑΚΑΔΗΜΑΙΑ **ΔΟΦΙΝΙΑ**

Θεμωνιά.

.....

- 3) “Υπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὸ τὸν ἄλωνι σμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χῶρος σμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ὅλον χῶρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἄλωνι ;

εγήραχεν ανέκαθεν ἄλωνι.

.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; ποίον θέσιν ;

? τέξεν τὸν χωρίον εἰς τὴν αὐλὴν της οἰκίας.

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἔὰν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Eἰς... πολλάν σημαντικάν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λίγει ; ἀρχῆται τὸ
ἄλωνισμα τούτον τούτον αναγνύει τούτον λογάν.

- 7) Εἴδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος), πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Χωματάλων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἑκαστοῦ ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνοῦ : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γυρω τοιχώματος, ὃπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βιῶν
καὶ ἀχύρων)

Καθαρισμός της τοιχώματος
τοιχώματος διά πηλού τοιχώματος

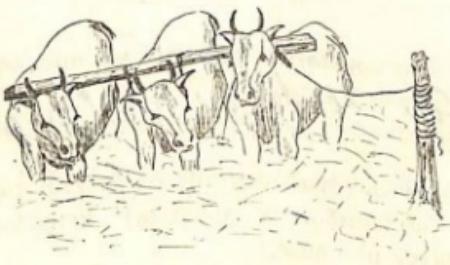
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἄλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

10. ώρα

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὃπου
ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Οι... 6. Ταχ. ες... το γοδιωνται κινητού...
κινητού... αγρι... τον... σταχυων... ὄρδοι.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιίας ζῷων (βιῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποιήσιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῷων (βιῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ δύλινος στῦλος, ὥμοις δύο μέτρων (κολοθύμενος στηγερός, στρούλουρας, δουκάπη, βουκανή κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἔξαρτωνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρῳ σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρων τὰ ζῷα, ὡστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ω. α' τῆς Καταρχὴς εγγενήσης ηρώων
ρ. ο. β. ενων... ιγγων... εγγενήσηνεν οιοί.
γ. ο. ι. ν. ι. ων... ληρού τον... σταχυων... ο οδοί.
ο. σ. εινει. το γοδιωνται εγγενήσηνεν ζαρζεν
ν, η.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τὸ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνιστούλον μὲ τὰ ζῷα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλεῖαί ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῷων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεόμενα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλεῖας περὶ τοῦ λαιμὸν ἑκάστου ζῷου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἐνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτε-

Ζόγοιν!

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ, ἴχνογραφήματα).....
 οἱ δύο πλευραὶ τῆς θύρας εἰς αὐτὸν οὐδὲν
 λέγουσαι ταῦτα τοῦ θυρῶν την τύπον, μαλακές τε
 καὶ γραπτές τον ἀντρόν αὐτοῖς εἰς τον
 οὐρανόν.

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον' π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανίς εἰς
 ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὡπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἔλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἔζευγμένων ζῷων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷς εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ σὸνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνη,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποια δημητρι-
 ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲν ἀλωνι-
 στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἢ κριθὴ καὶ τὰ ὅσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῷων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

... Τὸν... νησέρχη... τοιούτον... φλυνι-
 σηκον... πονχανηνη... εἰς... τὸν... τοιούτον
 μαρσ.

- δ) Άπο ποίαν ώραν τής ήμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατά ποίαν δὲ διακόπτεται διά νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην;

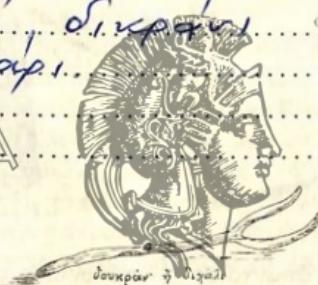
.....
.....
.....
.....
.....

- 12) Ποια σλλα ἀλωνιστικὰ ἔργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὄποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

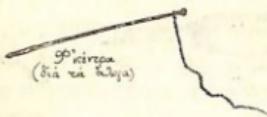
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρων εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὄποιον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα τούς ἀκόπους στάχυς;

.....
.....

- 14) Ἡτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῷων; ('Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι' ἀλλοιοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἴχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της; (Σχεδιάσσατε τὴν ράβδον αὐτῆν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα)

.....
.....
.....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα), σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν
- τα... εντά... αὐγήσια,
ειρηνικόν... ειρηνικόν... ειρηνικόν... ειρηνικόν...*

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)
- η αρχιμήρα*

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν: ὁ ἕδιος ὁ γεωργός με ίδικά του ζῆσα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδίκοι ἀλωνισταί (ἐν Αἴτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνιδες, καλούμενοι ἀλωνιστοί καὶ ἀγωγιάτες), φι ὅποιοι εἶχον θόδια ἢ ἀλογά καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν
- ο. ιδιος. ο. γεωργός. ηε. ιδικα
τα. τηλα.*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῆσα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἔργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἀλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπτάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ὅλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
- ο. ιδιος. ηε. ιδικα*

- 19) 'Ο κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκεύάζετο πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποιον τὸ σχῆμά του;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ὄλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποια δημητριακά ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....
-

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; 'Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἀλλα πρόσωπα ἐπί' ἀμοιβῇ; Πᾶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πᾶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακά μεγάλων παραγγῶν;

.....

.....

.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (έξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 'Εγίνετο τοῦτο ὅπ' εύθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῷων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναι, ποιā;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν
συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ. τῆς ἐργασίας;

...oxy.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποίος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγρά-

ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτοῖς) Α. Κρητ. 6.1.8....
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΜΟΝΗ Ν
τιν γινέσθω μεταξύ των δύο γενετικών πολιτισμών
β'. Λίχνισα Λεσχίνη.

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες. Ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν
Αἴτωλίᾳ: λειώμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Με ποιον ἔργαλείον σωρεύεται
τὸ λειώμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην:
θρινάκι, εἰς Αἴτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ; δικιργιάνι)
καὶ ποιον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....
χν.εγ. Αγ. ολοι. ζεινήρα. τασ. θυρ. ειν. αλα.
πι. το. δικριά. ναι. το. ο. ζεινάρι.....

¹⁰ Ο σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον τὴ επίμηκες; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπό τὸν καρπόν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ έθιμον τοῦτο.....

.....Ο...επρό...? ξε...εγκέφα? επ! μην. εγ

- 2) Μὲ ποῖον ἔργοις γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....τρ. Α.Χ.ν.1.6.μ.α......

γιντι. αι. με. το. διπράνι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει). ἄνδρας, γυναικεῖος λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ;

.....Λιχνῶν γυναικεῖος λιχνιστής.....
.....γυναικεῖος.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζέψων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

.....τα, τεμάχια τῶν σταχύων, λεγονται...
.....κόντυλα, κόμπια, καρπός, κοντύλος, κόμπο...
.....Αποχωρίζεται ὁ καρπὸς τῶν ζέψων σταχύων...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζέψων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαθούλισμα καὶ καρπολώνεμα). διὰ ποῖα δημητριακά συν-
ηθίζεται τοῦτο ... Η... Γ.δ.γ.ι.σ... τὸν... Γ.ω.ι.λ.,
γ.ν.γ.τα.ι... μ.γ... θ.φ.ι.γ.γ.ρ.α.γ.γ... αλιντρ.ω
καὶ... πατα... γε... αλφ.χ.ι.κ.ο., αλγιν.ι.ε.ρ.α.
καὶ... τὸ... δεντρ.ω... αλ.ν.τ.ο... αλγ.ω.ι.ε.ρ.α. δὲ
... Ε.χ.ε... 3.ο.ι.α.ι.ε.ρ.ο... ο.ν.ο.φ.α.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά, τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

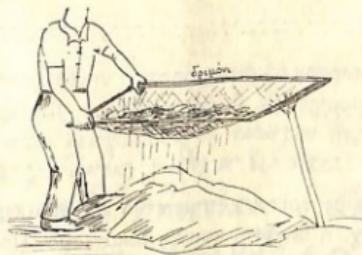
Τα... χ.ο.ν.ε.ρ.δ... ε.φ.ρ.γ.ι.α... η.α.φ.α.μ.ε.ρ.γ.ο.ν.α
κ.ε.ρ.γ.α... τ.ε.ν... φ.ι.ά.ρ.α.κ.ε.ι.α.ν... τ.ε.ν.λ.ι.χ.ν.ι.ε.ρ.α.τ.η
μ.ε... ε.ι.δ.ι.κ.ο.ν.ε.ρ.ω.δ.ρ.ο.ν... τ.η.ν.ε.γ.α.ο.γ.ο.κ.ι.α.ρ.γ.ο...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπόμακρυνθέντων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ή δι' ἀλλιῶν μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

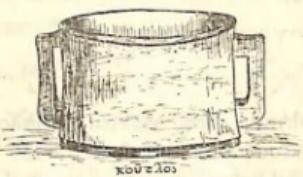
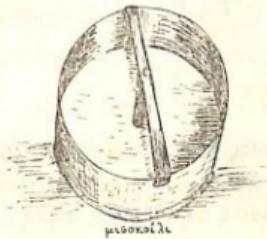
νων μὲ διπάς διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σῆμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὑλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἔργαλείων καὶ σκευῶν) . . .

20 J. 9 V. 12

γ'.1) Ποιαί ήσαν οι πρώτες τρίτους ἔπειρε πάντα καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλλον· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλλον; Μὲ ποιὸν μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς όκαδας, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δέ και ίχνογράφημα αύτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικάς εικόνας).

- 2) Ποια ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἴδος εἰς τὸ ἄλώνι ;
α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ το γυφτιάτικο,
στο ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσεις) ίχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῦ ἀπεθηκένετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ό καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἄγρους ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικάς συνθετικάς, *τις εποίησε... τις έπειτα... τις άλλος ταίς οργανοῖς επεκράτησε... τις άλλος ταίς οργανοῖς επεκράτησε...*).

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκένετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἄγρον καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις τὴν ὑπαιθρον ; Το' ζηχρον. ζη. ε-
..... οδηγενετο εις την οδηγηνην (αλχημικη)

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἡ μετὰ τὸ ἄλωνισμα ;

..... Μετά το' ζηνιθια.....

- 6) Μῆπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἡ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἡ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ;

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὐτῇ ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
Τηρὸς ποίον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποσον χρονον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΩΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἐσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκρίες, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰουδα), ἐσπέρας τῆς 31 Αύγουστου κλπ.)

..... Την. 23. Ιουνιου.....

Εις ποίας ἡμέρας, ποίου ώραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

..... Σειρ. ταῖς.... αὔρας.... την. σηρινα.....
..... ταῖς.... εθηριας.... ώρας (στιγματιστα'
..... την. σινιθ. εστινηλαν.)

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὔτη ; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.)

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

..... Οἱ παιδιά μεν τοις τείσιας

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποίον μέρος ;

..... Οἱ νέοι γαλόν οὐδὲ χρηματον την την αἴγαμα

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τοποῦ διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, έθρηκα, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

..... Οἱ σοῦν την γυναῖκα γενεταν
..... οὐχ οὐται νοῦ θεοφυντον
..... δραγματα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αύτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.)

της τα' πυράνα σ.σ. είχαν
μεν εχθρ. μεν οι νέας κατά^{της}
το. ορογήνας ενών επι.

- 4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

? Οχι.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ